

ÚRAD PRE ŠTÁTNU POMOC

Správa

o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike

za rok 2001

Bratislava, august 2002

ÚVOD	2
Zoznam skratiek	5
1. CELKOVÝ OBJEM ŠTÁTNEJ POMOCI V SLOVENSKEJ REPUBLIKE	6
1.1 Porovnanie štátnej pomoci za roky 2000 a 2001	6
1.2 Ukazovatele štátnej pomoci	7
1.3 Prehľad štátnej pomoci podľa účelov štátnej pomoci	7
1.4 Prehľad štátnej pomoci podľa kategórií štátnej pomoci	9
2. REGIONÁLNA POMOC	11
2.1 Regionálna mapa štátnej pomoci	11
2.2 Regióny podľa Čl. 87(3)(a) - Investičná pomoc	11
3. HORIZONTÁLNE ÚČELY POMOCI	16
3.1 Výskum a vývoj	16
3.2 Životné prostredie	16
3.3 Malí a strední podnikatelia	17
3.4 Záchrana a reštrukturalizácia	19
3.5 Pomoc na vzdelávanie	19
3.6 Pomoc na zamestnanosť	20
3.7 Ostatné	20
4. ODVETVOVÉ ÚČELY POMOCI	21
4.1 Oceliarsky priemysel	21
4.2 Lodiarsky priemysel	21
4.3 Automobilový priemysel	21
4.4 Priemysel syntetických vlákien	21
4.5 Uhoľné baníctvo	22
4.6 Doprava	22
4.6.1 Kombinovaná doprava	22
4.6.2 Cestná doprava	22
4.6.3 Železničná doprava	23
5. VÝVOJ HOSPODÁRSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY ZA ROK 2001	24

Príloha: Inventár štátnej pomoci v SR v roku 2001

Ú v o d

Úrad pre štátnu pomoc (ÚŠP), na základe §28 odst. (3) zákona NR SR č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci v znení zákona č.434/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci, vypracoval správu o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike v roku 2001, ktorú v zmysle §28 odst. (4) citovaného zákona predkladá Európskej komisii (EK). Predložená správa je spracovaná v súlade s požiadavkami EK, čo zároveň poukazuje na skutočnosť, že Slovenská republika (SR) plní svoje záväzky vyplývajúce z Európskej dohody o pridružení, konkrétne *„postupovať pri poskytovaní a kontrole štátnej pomoci podľa článku 87 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva“*. Pri posudzovaní a schvaľovaní štátnej pomoci ÚŠP postupoval striktnie podľa princípu, že *„zakázaná je akákoľvek podpora poskytovaná štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru alebo služieb, pokiaľ to ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi“*.

Štruktúra a obsah predkladanej správy sa formulovali na základe konzultácií s príslušnými odborníkmi EK zodpovednými za oblasť hospodárskej súťaže, predovšetkým s tímom predvstupového poradcu. Správa je rozdelená do piatich základných kapitol, prílohou správy je inventár štátnej pomoci v SR za rok 2001.

V úvodnej kapitole „Celkový objem štátnej pomoci v Slovenskej republike“ sa nachádza porovnanie objemov štátnej pomoci v SR v rokoch 2000 a 2001, ukazovatele štátnej pomoci a prehľad štátnej pomoci podľa účelov a kategórií pomoci.

V druhej kapitole „Regionálna pomoc“ sú uvedené základné informácie o Regionálnej mape štátnej pomoci, ktorá tvorí jednu z najvýznamnejších súčastí legislatívy EÚ týkajúcej sa štátnej pomoci. Jej dôsledné uplatňovanie je jednou z podmienok pre korektný chod trhovej ekonomiky v SR, ako aj pre úspešné uzavretie Kapitoly 6 „Politika hospodárskej súťaže“. V tejto časti správy sú ďalej prezentované druhy štátnej pomoci na rozvoj regiónov podľa čl. 87 (3) (a).

V kapitole 3 „Horizontálne účely pomoci“ sa pojednáva o štátnej pomoci na riešenie úloh rozvoja vedy a techniky, pre potreby životného prostredia, malých a stredných podnikateľov, na záchranu a reštrukturalizáciu podnikov, na pomoc pre vzdelávanie, zamestnanosť a pod.

Vo štvrtej kapitole „Odvetvové účely pomoci“ sa nachádza prehľad štátnej pomoci predovšetkým v citlivých sektoroch, ako sú napríklad oceliarsky priemysel, lodiarsky priemysel, automobilový priemysel, rudné a uholné baníctvo a doprava.

V záverečnej piatej kapitole „Vývoj hospodárstva Slovenskej republiky v roku 2001“ sú uvedené základné informácie, charakteristiky a štatistické údaje o vývoji slovenskej ekonomiky v uplynulom roku, spracované na základe podkladov Štatistického úradu SR.

V prílohe ročnej správy sa nachádza inventár štátnej pomoci v SR za rok 2001, ktorý podáva prehľad o schválenej štátnej pomoci podľa jednotlivých prijímateľov a poskytovateľov vrátane účelu, kategórie a výšky pomoci.

Na základe skúseností so schvaľovaním štátnej pomoci v roku 2000 ÚŠP v spolupráci s Ministerstvom financií SR pripravil návrh novely zákona č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci, ktorú parlament schválil v znení zákona č. 434/2001 Z. z. s účinnosťou od 1. novembra 2001. Prvoradým cieľom novely bolo spresniť niektoré ustanovenia pôvodného zákona, zlepšiť transparentnosť

procesu posudzovania, schvaľovania a poskytovania štátnej pomoci, ako aj dosiahnuť čo najvyšší stupeň kompatibility zákona s príslušnou legislatívou Európskej únie (EÚ). Novela zákona o štátnej pomoci je v súlade s Ústavou SR a nie je v rozpore so žiadnou medzinárodnou zmluvou, ktorou je SR viazaná.

Novela zákona o štátnej pomoci spolu s novými smernicami ÚŠP vniesla do problematiky štátnej pomoci požadovaný systém jej spracovania, ktorý sa ďalej zdokonaľuje predovšetkým na úsekoch kontroly, domáceho a zahraničného monitorovania, evidencie schválených, neschválených a rozpracovaných žiadostí o štátnu pomoc a transparentnosti celého procesu poskytovania štátnej pomoci v SR.

ÚŠP vypracoval návrh prvej Regionálnej mapy štátnej pomoci (RMŠP) v prvom polroku 2001. V júli 2001 bol návrh odoslaný do Bruselu, kde bol schválený na EK v septembri 2001. Následne v novembri v roku 2001 začal ÚŠP pracovať na tvorbe novej RMŠP, nakoľko platnosť schválenej mapy bola limitovaná do 28. februára 2002. Podľa tejto RMŠP bola SR považovaná za oblasť zhodnú s tými regiónmi Európskeho spoločenstva, ktoré sú posudzované podľa článku 87(3)(a) Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. Pri spracovávaní návrhu novej regionálnej mapy ÚŠP postupoval v súlade so smernicami EK o národnej regionálnej pomoci, ako aj v súlade s upresňujúcimi požiadavkami zo strany EK DG pre hospodársku súťaž. Na základe týchto požiadaviek sa zmenilo postavenie regiónu NUTS-2, Bratislava. Tento je od 1. marca 2002 kvalifikovaný ako región spadajúci pod článok 87(3)(c), predtým bol posudzovaný podľa písm. a) ustanovenia tohoto článku. Následkom tejto zmeny sa znižuje strop poskytovanej štátnej pomoci z 30 % na 20 % vo vyjadrení NGE. Ostatné regióny NUTS-2 zostávajú v článku 87(3)(a) s intenzitou pomoci 50% v NGE.

V súlade s Oznámením EK o metóde určenia referenčnej a diskontnej sadzby (uverejnenom v *Official Journal*, C 273, z 9. septembra 1997) ÚŠP schválil referenčnú sadzbu vo výške 11,76 %. Túto, s účinnosťou od 1. novembra 2001, používal na stanovenie ekvivalentu čistej finančnej pomoci v prípade, ak podnikateľ nedostáva priamy príspevok zo štátnych alebo verejných zdrojov, ale je zvýhodnený nepriamo (napríklad cez zvýhodnené pôžičky, úľavy na daniach, úľavy zo sankcií alebo cez záruky na úvery).

Správa o poskytnutej štátnej pomoci v roku 2001 bola vypracovaná na základe poznatkov zo schvaľovacieho procesu na ÚŠP. V roku 2001 sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom efektívnejšie uplatňoval inštitút štátnej pomoci a posilňovala sa pozícia ÚŠP vo vzťahu k poskytovateľom a príjemcom štátnej pomoci. ÚŠP si vytýčil za cieľ uplatňovať zásadu, že „*poskytnúť štátnu pomoc na Slovensku je možné len so súhlasom ÚŠP*“.

V roku 2001 pokračovali na ÚŠP činnosti zamerané na vytvorenie transparentného notifikačného systému plne kompatibilného so systémom zavedeným v EÚ. Medzi primárne úlohy ÚŠP patrilo posilnenie inštitucionálneho postavenia v štáte a personálneho vybavenia úradu. (K 31.12.2001 na ÚŠP pracovalo 29 pracovníkov.)

ÚŠP v uplynulom roku prehĺbil kontakty s rozhodujúcimi poskytovateľmi štátnej pomoci v SR a úzko spolupracoval s Protimonopolným úradom SR a príslušným gesčným výborom Národnej rady SR - Výborom pre financie, rozpočet a menu. Na medzinárodnej úrovni pracovníci ÚŠP rozvinuli kontakty so zástupcami partnerských úradov v Rakúsku, Česku, Maďarsku, Bulharsku a Slovinsku. Významne sa prehĺbila spolupráca s Generálnym riaditeľstvom EK pre hospodársku súťaž a prostredníctvom našich stážistov, aj s EFTA v Bruseli.

Popri napĺňaní svojho základného poslania sa činnosť ÚŠP orientovala aj na:

- mediálne šírenie informácií o zákone o štátnej pomoci, jeho novele a poslaní ÚŠP ako nezávislého orgánu štátnej moci,
- vypracovanie základných interných dokumentov ÚŠP upravujúcich jeho činnosť a postupy pri preskúvaní, posudzovaní, hodnotení a schvaľovaní, prípadne neschvaľovaní štátnej pomoci a pri kontrole jej poskytovania,
- vytváranie terminologického slovníka štátnej pomoci,
- osvetu odbornej terminológie súvisiacej so štátnou pomocou medzi poskytovateľmi, organizovanie odborných seminárov zameraných na prehĺbenie znalostí o štátnej pomoci u odborných pracovníkov ÚŠP a na skvalitnenie ich činnosti v oblasti schvaľovania, monitorovania a kontroly štátnej pomoci,
- odborné semináre pre poskytovateľov štátnej pomoci,
- informačný balíček pre poskytovateľov štátnej pomoci.

V záverečných mesiacoch roku 2001 začal ÚŠP pripravovať implementáciu rozhodnutia Asociačnej rady EÚ - SR, ktorým sa prijímajú implementačné pravidlá pre uplatňovanie ustanovení o štátnej pomoci uvedené v článku 64 (1) (iii) a (2), podľa článku 64 (3) Európskej dohody, zakladajúcej pridruženie medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a SR na druhej strane a v článku 8(1)(iii) a (2), podľa článku 8(3) Protokolu č.2 k tejto dohode o výrobkoch Európskeho spoločenstva uhlia a ocele. Implementačné pravidlá sa stali záväzným legislatívnym aktom pre SR dňa 18. apríla 2002, kedy boli zverejnené v Zbierke zákonov SR.

V rámci partnerskej *twinningovej* zmluvy medzi ÚŠP, Oddelením IV/A/6 Štátna pomoc Spolkového kancelárstva Rakúska, Delegatúrou EK v SR a CFCU Úradu vlády SR sa uskutočnila v decembri 2001 personálna výmena na poste predvstupového poradcu na ÚŠP.

ÚŠP sa rozhodujúcou mierou podieľal na prácach spojených s pripravenosťou SR na uzatvorenie Kapitoly 6 Politika hospodárskej súťaže v prístupovom procese, ako aj na riešení ekonomických a sociálnych problémov v štáte a na vytváraní podnikateľského prostredia v podmienkach pripravovaného členstva SR v EÚ.

Zoznam skratiek

CFCU	Centrálne finančná a kontrakčná jednotka
de minimis	forma pomoci nepresahujúca 100 000 EUR v priebehu troch po sebe nasledujúcich rokov
DG EK	generálne riaditeľstvo Európskej komisie
EFTA	Európska dohoda o voľnom obchode
EK	Európska komisia
ES	Európske spoločenstvo
EÚ	Európska únia
HDP	hrubý domáci product
MSP	malé a stredné podnikanie, alebo malí a strední podnikatelia
NGE	čistý ekvivalent hotovostnej finančnej pomoci (Net Gross Equivalent)
NUTS-2	nomenklatúrna štatistická územná jednotka (800 tis. - 3 mil. obyvateľov)
NUTS-3	nomenklatúrna štatistická územná jednotka (150 tis. – 800 tis. obyvateľov)
Phare	programy pomoci Európskej únie krajinám strednej Európy v prístupovom procese pre vstup do Európskej únie
RMŠP	regionálna mapa štátnej pomoci
SR	Slovenská republika
SZRB	Slovenská záručná a rozvojová banka, štátny peňažný ústav
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ÚŠP	Úrad pre štátnu pomoc

1. CELKOVÝ OBJEM ŠTÁTNEJ POMOCI V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

1.1 Porovnanie štátnej pomoci v rokoch 2001 a 2000

Celkový objem štátnej pomoci poskytnutej v roku 2001 v Slovenskej republike do odvetví, na ktoré sa vzťahuje táto správa, je uvedený v Tabuľke č. 1 a predstavuje výšku **4 530,5 mil. Sk**. Táto výška nezahŕňa údaje, týkajúce sa poľnohospodárstva a rybníctva, pretože na tieto odvetvia sa nevzťahuje Európska dohoda o pridružení uzatvorená medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Slovenskou republikou na strane druhej.

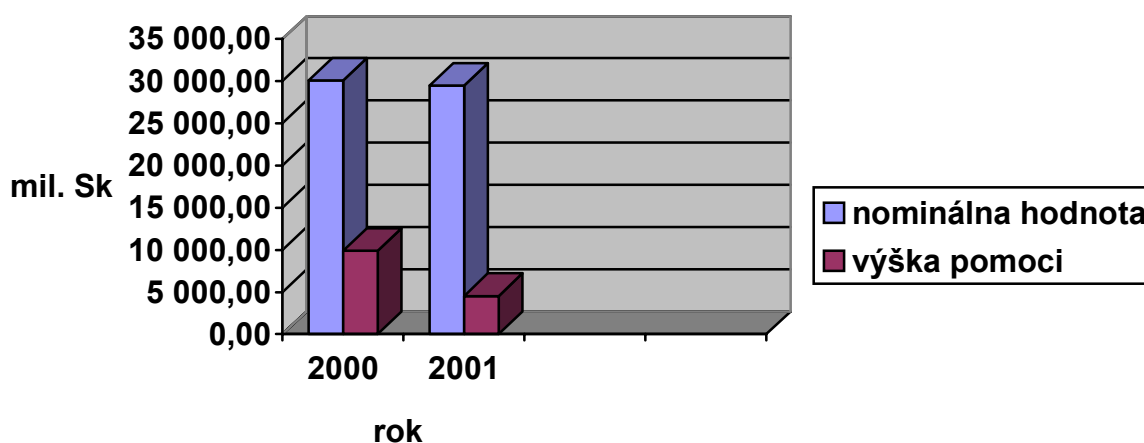
Tabuľka č. 1 Celkový objem štátnej pomoci v Slovenskej republike (2000 - 2001)

mil. Sk

	2000		2001	
	Nominálna hodnota	Výška pomoci	Nominálna hodnota	Výška pomoci
Štátna pomoc	30 059,4	9 858,4	29 465,0	4 530,5

Nominálna hodnota v roku 2001 oproti roku 2000 poklesla o 594,4 mil. Sk, čo je pokles o 1,98 %. Pokles výšky pomoci bol výraznejší – 5 327,9 mil. Sk, čo je 54,04 % z hodnoty v roku 2000. Tieto skutočnosti názorne zobrazuje nižšie uvedený graf.

Celkový objem štátnej pomoci v SR (2000-2001)

1.2 Ukazovatele štátnej pomoci

Tabuľka č. 2 obsahuje údaje o celkovej výške pomoci v Slovenskej republike v roku 2001, vyjadrenej ako percento z HDP, na obyvateľa, za zamestnanca a vo vzťahu k vládnym výdavkom.

Tabuľka č. 2 Štátna pomoc v Slovenskej republike v roku 2001 ako percento z HDP, na obyvateľa, na zamestnanca a vo vzťahu k vládnym výdavkom

	% z HDP	Na obyvateľa (v Sk)	Na zamestnanca (v Sk)	% z celkových vládných výdavkov
Slovenská republika	0,46	842,10	2 157,39	1,81

1.3 Prehľad štátnej pomoci podľa účelov štátnej pomoci

Tabuľka č. 3 obsahuje prehľad celkovej štátnej pomoci v Slovenskej republike podľa účelov pomoci na základe klasifikácie účelov pomoci, vypracovanej Európskou komisiou.

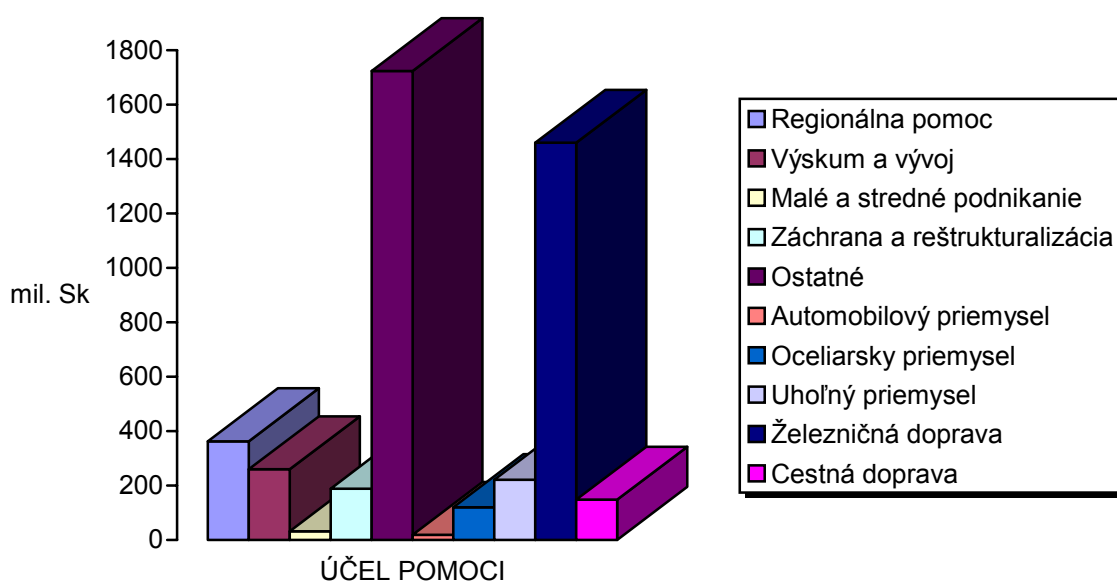
Tabuľka č. 3 Prehľad pomoci podľa účelov pomoci (2001)

<u>ÚČELY POMOCI</u>	Výška pomoci v roku 2001	
	(mil. Sk)	% z celkovej výšky pomoci
<u>Regionálna pomoc</u>	362,2	7,99
Regióny podľa Čl. 87(3)(a) *	362,2	7,99
▪ Investičná pomoc	362,2	7,99
<u>Horizontálna pomoc</u>	2 202,1	48,61
Výskum a vývoj	259,3	5,72
Malé a stredné podnikanie	31,7	0,71
Záchrana a reštrukturalizácia	188,4	4,16
Ostatné	1 722,7	38,02

<u>Odvetvová pomoc</u>	1 966,2	43,40
Automobilový priemysel	18,1	0,40
Oceliarsky priemysel	119,8	2,65
Uhoľný priemysel	221,3	4,88
Železničná doprava	1 459,3	32,21
Cestná doprava	147,8	3,26
<u>CELKOM</u>	4 530,5	100,00

* Podľa Čl. 1 Rozhodnutia Asociačnej rady medzi EÚ a Slovenskom č. 3/2001 zo dňa 18. mája 2001 (OJ L 217, 11.8.2001, s. 11), celé územie Slovenskej republiky bolo považované za územie zhodné s tými oblasťami Spoločenstva, ktoré sú definované v Čl. 87(3)(a) Zmluvy o ES, do 28. februára 2002 (bolo to tiež potvrdené Čl. 4.1 Implementačných pravidiel - OJ L 48, 20.2.2002, s. 11).

Prehľad pomoci za rok 2001 podľa účelov pomoci

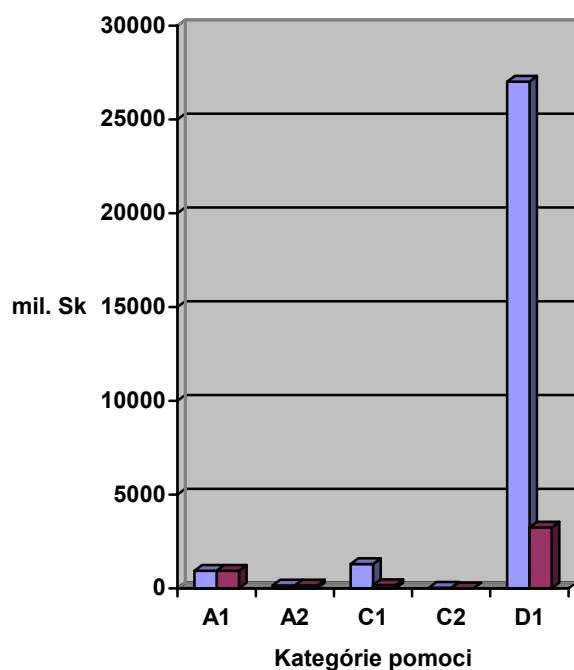

1.4 Prehľad štátnej pomoci podľa kategórií pomoci (2001)

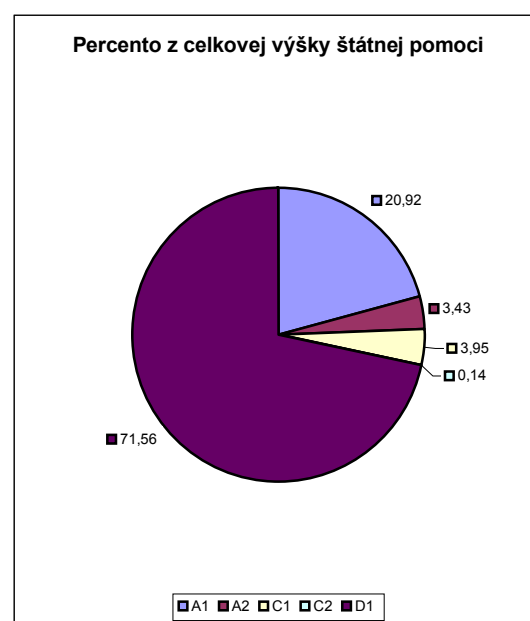
Tabuľka č. 4 obsahuje prehľad celkovej štátnej pomoci v Slovenskej republike podľa kategórií pomoci, definovaných Európskou komisiou.

Tabuľka č. 4 Prehľad pomoci podľa kategórií pomoci (2001)

Kategória pomoci	Nominálna hodnota (v mil. Sk)	Výška pomoci (v mil. Sk)	% z celkovej výšky štátnej pomoci
A1	947,9	947,9	20,92
A2	161,3	155,4	3,43
C1	1 300,0	179,1	3,95
C2	41,3	6,4	0,14
D1	27 014,5	3 241,7	71,56
CELKOM	29 465,0	4 530,5	100,00

■ Nominálna hodnota ■ Výška pomoci

Kategória A

Kategória A zahŕňa pomoc, ktorá je poskytnutá v plnom rozsahu prijímateľovi. To znamená, že prvok pomoci sa rovná kapitálovej hodnote pomoci. Táto kategória sa delí do dvoch skupín podľa toho, či pomoc je poskytnutá prostredníctvom rozpočtu – **A1** alebo prostredníctvom daňového systému či systému sociálneho zabezpečenia – **A2**.

Sem patria:

- A1:** Dotácie, príspevky, úhrada úrokov alebo časti úrokov z úveru poskytnutého podnikateľovi
- A2:** Daňové úľavy a odpustenia daní, cla a dovoznej prirážky, úľavy na pokutách, penále, úroku a zvýšení dane a úľavy na príspevkoch sociálneho zabezpečenia, predaj alebo prenájom nehnuteľného majetku štátu alebo obce za nižšiu ako je tržobná cena.

Kategória B

Kategória B nie je často používanou kategóriou štátnej pomoci. Zahŕňa všetky aktivity štátu alebo samosprávy, ktorých výsledkom je nadobudnutie podielu účasti v ľubovoľnej forme v súkromných spoločnostiach (napr. konverzia dlhu na akciový kapitál). Takýto finančný transfer štátnych inštitúcií vo forme podielovej účasti je štátnou pomocou okrem prípadu, keď sa verejný sektor správa ako súkromný investor podľa normálnych trhových podmienok (t.j. ak štát získa akcie za rovnakých okolností, za akých ich získal súkromný sektor).

Kategória B sa v SR v roku 2001 pri poskytovaní štátnej pomoci nevyužívala.

Kategória C

Táto kategória obsahuje štátnu pomoc, ktorej realizácia spočíva v poskytnutí úveru so zvýhodnenou úrokovou sadzbou alebo odklad platenia dane a povolenie splátok dane.

Sem patrí:

- C1:** Zvýhodnené úvery alebo pôžičky z verejných a súkromných zdrojov
„Poznámka: úhrada úrokov – čiastočná alebo úplná – je zaradená do skupiny A1“
- C2:** Odklad platenia dane a povolené splátky dane (V tomto prípade je výška štátnej pomoci rozdiel medzi penále a úrokom).

Kategória D

Táto kategória zahŕňa záruky, pričom kategória D1 predstavuje nominálne hodnoty záruk a kategória D1A predstavuje výšku štátnej pomoci pri zárukách. Výška štátnej pomoci je obyčajne nižšia ako nominálna hodnota záruky a zodpovedá výhode, ktorú podnikateľ získava pri poskytnutí záruky.

2. REGIONÁLNA POMOC

2.1 Regionálna mapa štátnej pomoci

Zo smernice EK o národnej regionálnej pomoci vyplýva povinnosť vypracovať Regionálnu mapu štátnej pomoci a dodržiavať limity v nej stanovené. Predmetná mapa sa vypracováva na základe teritoriálnych jednotiek NUTS-2, s prípadným prihliadnutím na určité aspekty posudzované v rámci teritoriálnych jednotiek NUTS-3. V regionálnej mape sú stanovené výšky (t.j. maximálna možná výška) poskytovanej pomoci vyjadrenej ako percento oprávnených nákladov na realizáciu toho projektu, na ktorý sa poskytuje štátna pomoc. Predmetné stropy sú stanovené v NGE.

ÚŠP vypracoval návrh prvej Regionálnej mapy štátnej pomoci v prvom polroku 2001. V júli 2001 bol návrh odoslaný na EK, kde bol schválený v septembri 2001, čo bolo oznámené listom generálneho riaditeľa DG pre hospodársku súťaž zo dňa 1. októbra 2001 veľvyslancovi SR pri Európskych spoločenstvách v Bruseli. V rámci tejto mapy boli všetky regióny SR zaradené do statusu „a“ (podľa článku Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva 87(3)(a). Regiónom, ktoré sú zaradené do statusu „a“ sa môže poskytovať „pomoc na podporu hospodárskemu rozvoju oblastí s mimoriadne nízkou životnou úrovňou alebo s mimoriadne vysokou nezamestnanosťou“. Platnosť prvej RMŠP bola zo strany EK limitovaná len do 28. februára 2002. Toto obmedzenie na tak krátky čas platnosti mapy vyplývalo z rozhodnutia Asociačnej rady Európska únia – Slovenská republika, podľa ktorého päťročné obdobie v ktorom SR bola považovaná za oblasť zhodnú s tými oblasťami Európskeho spoločenstva, ktoré boli z hľadiska poskytovania štátnej pomoci posudzované podľa článku 87(3)(a) (t.j. podľa statusu „a“), končilo dňom 28. februára 2002. Z toho vyplynulo, že pri vypracovávaní prvej regionálnej mapy bolo možné neakceptovať závažné ustanovenia smerníc EK pre vypracovanie regionálnej mapy, týkajúce stanovenia statusu príslušných regiónov. Vzhľadom na ukončenie platnosti vyššie uvedeného rozhodnutia Asociačnej rady sa ešte v roku 2001 prišlo k vypracovávaniu novelizácie RMŠP, dôsledne uplatňujúc všetky ustanovenia príslušných smerníc EK.

Stropy štátnej pomoci stanovené v RMŠP platia pre všetky kategórie štátnej pomoci, berúc do úvahy aj pravidlo o kumulácii pomoci. Stropy regionálnej mapy neplatia pre pomoc poľnohospodárstva, rybníctva a pre štátnu pomoc na riešenie problematiky životného prostredia. Predmetné stropy neplatia pre pomoc *de minimis*. Smernice EK stanovujú určité výnimky, kedy je možné prekročiť stropy stanovené v regionálnej mape. Ide najmä o štátnu pomoc na výskum a vývoj. V rámci štátnej pomoci poskytovanej pre malých a stredných podnikateľov je možné stropy uvedené v regionálnej mape prekročiť o 15 % pre malého alebo stredného podnikateľa v regióne zaradenom do statusu „a“ a o 10 % v regióne zaradenom do statusu „c“.

RMŠP tvorí jednu z najvýznamnejších súčastí legislatívy Európskej únie týkajúcej sa štátnej pomoci. Regionálna mapa je vypracovávaná a akceptovaná v každej členskej krajine EÚ a to isté sa vyžaduje aj od kandidátskych krajín. Jej vypracovanie v súlade so smernicami EK, jej schválenie a jej dôsledné akceptovanie je jednou z podmienok pre úspešné uzavretie Kapitoly 6 – Politika hospodárskej súťaže.

2.2 Regióny podľa Čl. 87(3)(a)

2.2.1 Investičná pomoc

V rámci investičnej štátnej pomoci na rozvoj regiónov bola poskytovaná fiškálna pomoc, na základe žiadostí poskytovateľov, ktorými boli Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Daňové riaditeľstvo SR pracoviisko Banská Bystrica, alebo jednotlivé daňové úrady.

V jednotlivých prípadoch išlo o nasledovné prípady fiškálnej pomoci :

- úľava za penále za oneskorené zaplatenie dane z príjmov právnických osôb
- úľava z penále za oneskorené zaplatenie dane z pridanej hodnoty
- povolenie odkladu zaplatenia spotrebnej dane
- povolenie odkladu zaplatenia dane z pridanej hodnoty
- úľava na dani z prevodu a prechodu nehnuteľností
- úľavy zo sankcií, t.j. pokút, zvýšenia dane, úrokov na daniach
- úľava z penále na dani zo závislej činnosti a funkčných požitkov

Možnosť poskytnutia uvedených úľav a povolenia odkladov vyplynula zo zákona SNR č.318/1992 Zb. o dani z dedičstva, dani z darovania a dani z prevodu a prechodu nehnuteľností v znení neskorších predpisov a v nadväznosti na uvedený zákon z opatrenia Ministerstva financií SR č. 62/6660/1996 zo dňa 19. 3. 1996 a v znení opatrenia č. 6/6-62/1997 zo dňa 16. júna 1997 a ďalej zákona SNR č.511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov.

Fiškálna pomoc bola poskytovaná ako štátna pomoc na rozvoj regiónov na obstaranie investičného majetku. Štátna pomoc bola zameraná na modernizáciu a racionalizáciu výrobného procesu, resp. v súčinnosti s modernizáciou a racionalizáciou bolo realizované aj rozšírenie výrobného procesu. V tejto súvislosti v rámci poskytovania uvedenej regionálnej pomoci bol sledovaný cieľ rozvoja príslušných regiónov, ktoré vo všetkých prípadoch boli regiónmi v statuse „a“ podľa RMŠP. Berúc do úvahy skutočnosť, že predmetnou štátnou pomocou sa prispelo k rozširovaniu výroby, v konečnom dôsledku predpokladaným pozitívnym prínosom bolo aj zvýšenie počtu pracovných miest v príslušnom regióne.

V rámci fiškálnej pomoci bola v roku 2001 poskytnutá štátna pomoc 14 subjektom v celkovej výške **74 200 tis. Sk**. V nadväznosti na príslušné ustanovenia smernice EK o národnej regionálnej pomoci, príjemcovia sa vo všetkých prípadoch zaviazali, že investičný majetok nadobudnutý prostredníctvom štátnej pomoci budú v príslušnom regióne využívať najmenej počas piatich rokov. Poskytovaním fiškálnej pomoci v súlade s princípmi štátnej pomoci na rozvoj regiónov je napĺňaný prioritný zámer Európskej únie sledovaný poskytovaním štátnej pomoci – rozvoj regiónov a zmiernovanie rozdielov úrovne medzi jednotlivými regiónmi.

V rámci regionálnej investičnej pomoci bola poskytnutá aj štátna záruka na financovanie realizácie investičného projektu. Štátna pomoc vo výške **288 000 tis. Sk** bola určená ÚŠP na základe metodiky EK

Regionálna investičná pomoc bola poskytnutá v celkovej výške **362 200 tis. Sk**.

Regióny podľa 87(3)a	
Výška pomoci	8,6 mil. EUR 362,2 mil. Sk 7,99 % z celkovej pomoci
Forma pomoci	79,6 % štátne záruky 1,8 % odklad platenia spotr. dane 13,8 % úľava na dani z nehnuteľnosti 4,9 % úľava na penále
Hlavní poskytovatelia	Ministerstvo financií SR Daňové úrady

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky navyše poskytlo v roku 2001 pomoc *de minimis* na podporu bývania, v oblasti regionálneho rozvoja a v oblasti pomoci na výskum a vývoj. Nižšie uvedená pomoc *de minimis* nie je zahrnutá v celkovej výške štátnej pomoci.

Oblasť regionálneho rozvoja

V roku 2000 vláda svojim uznesením č. 578/2000 zo dňa 12. júla 2000 schválila Program štátnej pomoci na rozvoj okresov s vysokou mierou nezamestnanosti (ďalej len program) a Kritériá na realizáciu Programu štátnej pomoci na rozvoj okresov s vysokou mierou nezamestnanosti (ďalej len kritériá), vytvorené na podporu okresov, ktoré boli zaradené v Integrovanom pláne regionálneho a sociálneho rozvoja regiónov SR. Do týchto vybraných regiónov sa má koncentrovať finančná pomoc z predvstupových fondov, ako aj z rozpočtových prostriedkov určených na podporu regiónov.

Predmetný program má za cieľ prostredníctvom štátnej pomoci vo forme dotácií zvýšiť hospodársku aktivitu a tvorbu nových pracovných miest v postihnutých okresoch. Program je zameraný na podporu malých podnikateľov (firiem do 50 zamestnancov), nakoľko objem finančných zdrojov, ktoré má Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR k dispozícii neumožňuje, aby do programu bola zahrnutá aj podpora stredných firiem.

Program štátnej pomoci na rozvoj okresov s vysokou mierou nezamestnanosti, ako aj kritériá na jeho realizáciu boli vypracované v súlade so zákonom č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci a Úrad pre štátnu pomoc k nim vydal súhlasné stanovisko.

Na základe Integrovaného plánu bolo vybraných 29 štrukturálne postihnutých a ekonomicky slabých okresov s vysokou mierou nezamestnanosti z Nitrianskeho, Žilinského, Banskobystrického, Košického a Prešovského kraja. Pre každý z vybraných okresov bol určený príslušný limit dotácie. O uvedenom limite bol každý príslušný okresný úrad informovaný.

Celková výška požadovanej štátnej pomoci pre rok 2001 na základe žiadostí, ktoré boli príslušnými okresnými komisiami odporúčané, bola vo výške **324 143 tis. Sk**, pričom sa malo vytvoriť 1417 nových pracovných miest.

Výber projektov, ktoré mali byť zaradené do programu štátnej pomoci, sa uskutočnil na jednotlivých okresných úradoch komisiou. Táto bola zriadená príslušným okresným úradom a mala najmenej päť členov. Na jednotlivé okresné úrady bolo v termíne do 15. februára 2001 predložených spolu 510 projektov, z ktorých bolo príslušnými okresnými komisiami do 15. marca 2001 doporučených na Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR 225 projektov. Ostatné projekty neboli doporučené, nakoľko nespĺňali všetky požiadavky a kritériá na prejednanie a doporučenie projektu.

Z celkového počtu doporučených projektov bolo v roku 2001 schválených 111 žiadostí o štátnu pomoc v celkovom objeme **95 823 tis. Sk**.

Členenie schválenej pomoci podľa jednotlivých krajov bolo nasledovné :

Nitriansky kraj	11 836 tis. Sk
Banskobystrický kraj	18 195 tis. Sk
Žilinský kraj	7 786 tis. Sk
Košický kraj	31 660 tis. Sk
Prešovský kraj	26 346 tis. Sk

Na základe príslušných pokynov Ministerstva financií SR, Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR umožnilo niektorým príjemcom, na základe ich žiadosti, čerpanie štátnej pomoci do 30. júna 2002.

V rámci odvetvovej štruktúry patria všetky projekty za rok 2001 do oblasti regionálnej pomoci, nakoľko sa jednalo o projekty podporujúce regionálny rozvoj.

Oblasť bývania

V oblasti bývania bola poskytnutá pomoc, podľa Smernice MVRR SR č. 3/2000, ktorou sa určujú pravidlá pre poskytovanie dotácií na odstraňovanie systémových porúch bytových domov. Prijemcami štátnej pomoci boli subjekty, ktoré vlastní, alebo spravujú bytový fond. Medzi tieto subjekty neboli započítané obce a spoločenstvá vlastníkov bytov, ktoré nie sú podnikateľskými subjektami a nie sú príjemcami štátnej pomoci.

Pomoc pre oblasť bývania bola poskytovaná v rámci programu „Program odstraňovania systémových porúch bytových domov“, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 665/2000 dňa 23. augusta 2000. Vykonávateľom programu je Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky z prostriedkov štátneho rozpočtu.

Pomoc v rámci programu „Program odstraňovania systémových porúch bytových domov“ bola v roku 2001 poskytnutá 133 subjektom spravujúcim bytový fond. Celková výška poskytnutých dotácií v roku 2001 bola **48 816 tis. Sk**.

Štátny fond rozvoja bývania

Štátny fond rozvoja bývania poskytol v roku 2001 celkovo 28 zvýhodnených úverov podnikateľským subjektom. Vo všetkých prípadoch išlo o pomoc *de minimis*. Poskytnuté pomoci sú smerované do bytovej výstavby za účelom rozšírenia a zveľadenia bytového fondu. Výška pomoci v tomto prípade je vytvorená rozdielom medzi výškou úroku, ktorá by vyplývala z daného úveru pri referenčnej úrokovej sadzbe v danom období a výškou úroku pri poskytnutej zvýhodnenej nižšej úrokovej sadzbe. Takto vypočítaná poskytnutá štátna pomoc zo strany ŠFRB pre podnikateľské subjekty spolu činila **3 142, 294 tis. Sk**. Štátna pomoc bola poskytnutá na výstavbu bytov, na tepelnú ochranu bytového domu, na zmenu dokončenej stavby alebo na odstránenie statických nedostatkov.

Štátny fond rozvoja bývania poskytol zvýhodnené úvery, ako aj nenávratné príspevky aj obciam, tieto však nepatria do kategórie štátnej pomoci.

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR poskytlo v roku 2001 pomoc *de minimis* pre oblasť výskumu a vývoja podľa zákona č. 231/1999 Z.z. Išlo o pomoc na projekt „Aplikovaný výskum v oblasti triedenia, popisov a optimalizácie normatívnych potrieb a technologických reprezentantov stavebných prác“. Celková výška poskytovanej pomoci je **4 250 tis. Sk**, z ktorej v roku 2001 bolo poskytnuté **450 tis. Sk**. Ďalšie časti predmetnej pomoci sa predpokladajú poskytnúť v roku 2002 – 1 865 tis. Sk a v roku 2003 – 1 935 tis. Sk.

3. HORIZONTÁLNE ÚČELY POMOCI

3.1 Výskum a vývoj

V roku 2001 bola z kapitoly Ministerstva hospodárstva SR poskytnutá štátna pomoc na riešenie 36 úloh rozvoja vedy a techniky, ktorých programová náplň bola orientovaná do týchto schválených oblastí:

- Podpora kvalifikačnej expanzie technologických inovácií v priemysle s v energetike
- Sofistikované riadiace procesy
- Technologické a výrobné inovácie strojárskoho a elektrotechnického priemyslu
- Technologické a výrobné inovácie chemického a ľahkého priemyslu
- Technológie podporujúce rozvoj farmácie a biotechnológií
- Vývoj technológií premeny energie a energetických systémov
- Zvýšenie intenzity spracovania domácich a obnoviteľných surovín

Odvetvová štruktúra

Poskytnutá štátna pomoc v roku 2001 v oblasti výskumu a vývoja bola nasmerovaná do týchto odvetví:

- strojársky a elektrotechnický priemysel,
- energetický priemysel,
- chemický a farmaceutický priemysel,
- drevospracujúci a papierenský priemysel,
- ľahký priemysel.

Výskum a vývoj	
Výška pomoci	6,2 mil. EUR 259,3 mil. Sk 5,72 % z celkovej pomoci
Forma pomoci	100,0 % dotácia
Hlavní poskytovatelia	Ministerstvo hospodárstva SR

3.2 Životné prostredie

Ministerstvo životného prostredia SR sa v roku 2001 podieľalo na poskytnutí pomoci *de minimis* na účel životného prostredia prostredníctvom Štátneho fondu životného prostredia.

Ministerstvo životného prostredia SR poskytlo pomoc *de minimis* 15 príjemcom v celkovej výške **19 500 tis. Sk**, a to pre jednotlivé oblasti nasledovne:

- ochrana a racionálne využívanie vôd	2 000 tis. Sk
- ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme	5 700 tis. Sk
- iné akcie na podporu štátnej environmentálnej politiky	800 tis. Sk
- odpadové hospodárstvo	11 000 tis. Sk

V roku 2001 bola celková výška poskytnutej pomoci *de minimis* vyššia ako v roku 2000. Poskytnutá pomoc *de minimis* bola poskytovaná v súlade so stratégiou, zásadami a prioritami štátnej environmentálnej politiky a pri jej poskytovaní sa prihliadalo k príprave SR na vstup do EÚ a k záväzkom vyplývajúcim z medzinárodných zmlúv. Výška pomoci *de minimis* nie je zahrnutá v celkovej výške štátnej pomoci.

V roku 2001 bola pre jednu spoločnosť poskytnutá štátna pomoc vo forme úľavy na dani z prevodu a prechodu nehnuteľností v celkovej výške **18 126,82 tis. Sk** na realizáciu investičnej akcie zameranej na ochranu vôd. Uvedená výška štátnej pomoci je zahrnutá v kapitole 4.3 (Automobilový priemysel).

3.3 Malí a strední podnikatelia

A/ Ministerstvo hospodárstva SR

Ako poskytovateľ štátnej pomoci realizoval poskytovanie štátnej pomoci prostredníctvom medzičlánkov (vykonávateľov), ktorými sú Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania a Slovenská záručná a rozvojová banka, š. p. ú.

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania

Ako vykonávateľ zabezpečovala pre Ministerstvo hospodárstva SR v roku 2001 realizáciu vládou schválených programov štátnej pomoci pre malých a stredných podnikateľov. Podpora malých a stredných podnikateľov (MSP) vychádzala i v priebehu roku 2001 zo strednodobých priorít uvedených v Národnom programe pre implementáciu *acquis communautaire*. Išlo najmä o upevnenie postavenia MSP, stimuláciu ich rastu, zvýšenie ich konkurencieschopnosti, urýchlenie ich internacionalizácie a prieniku na nové trhy. Uvedené priority boli rozpracované do konkrétnych štátnych rozvojových programov, na ktorých sa významnou mierou podieľala SZRB, š. p. ú. Finančné prostriedky na podporu MSP boli čerpané predovšetkým zo štátneho rozpočtu, z fondu PHARE a z revolvingových zdrojov. Podpora bola realizovaná najmä prostredníctvom štátnych orgánov.

Štátne programy

V porovnaní s rokom 2000 došlo v priebehu roku 2001 k schváleniu len jedného nového programu pre malých a stredných podnikateľov "Programu na podporu rozvoja, spracovania a využívania drevnej suroviny" a to uznesením vlády SR č. 726 z 15. augusta 2001, ktorý však nadobudol účinnosť až od dňa 1. januára 2002.

Z existujúcich opatrení pomoci, t. j. platných štátnych programov schválených vládou SR bola v roku 2001 podpora malým a stredným podnikateľom poskytnutá v rámci týchto programov:

1. Program implementácie systémov riadenia kvality – KVALITA
2. Program transferu technológií
3. Program podpory medzinárodnej kooperácie – SUBKONTRAKTÁCIA
4. Program poradenstva pre malých a stredných podnikateľov
5. Program vzdelávania a školení pre malých a stredných podnikateľov
6. Podporný úverový program
7. Mikropôžičkový program

Výška podpory za rok 2001 pre malých a stredných podnikateľov poskytnutá Ministerstvom hospodárstva SR ako poskytovateľom podpory a Národnou agentúrou pre rozvoj malého a stredného podnikania ako vykonávateľom programov dosiahla spolu sumu **12 459 tis. Sk**, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2000 rast o 59,34 %. Výška úverov poskytnutých v rámci Podporného úverového programu v 81 prípadoch malým a stredným podnikateľom dosiahla hodnotu **260 034 tis. Sk**. Výška mikropôžičiek poskytnutých najmä malým podnikateľom v rámci Mikropôžičkového programu dosiahla hodnotu **12 112 tis. Sk**. Vzhľadom na to že výška pomoci pre jednotlivých podnikateľov nepresiahla hranicu pomoci *de minimis*, nie je zahrnutá do celkovej výšky štátnej pomoci.

B/ Slovenská záručná a rozvojová banka, š. p. ú.

V roku 2001 pokračovala SZRB, š. p. ú. v poskytovaní bankových záruk prostredníctvom záručných programov, úverov podľa úverového programu a nenávratných finančných príspevkov v súlade s príspevkovými programami schválenými vládou SR.

Záručné programy

Počas celého roku 2001 bola z piatich vládou SR schválených záručných programov poskytovaná podpora malým a stredným podnikateľom len prostredníctvom jedného programu a to “Programu na podporu malého a stredného podnikania formou poskytovania bankových záruk na finančné úvery“, v rámci ktorého v roku 2001 SZRB posúdila 70 žiadostí o poskytnutie bankovej záruky. V rámci uvedeného programu bolo SZRB kladne posúdených **37** žiadostí a celková hodnota bankových záruk dosiahla výšku **407 180 tis. Sk**. Z uvedeného počtu 37 kladne posúdených žiadostí o bankovú záruku, v 20 prípadoch išlo o pomoc *de minimis*, zostávajúcich 20 prípadov bolo notifikovaných ÚŠP z ktorých kladne bolo posúdených 17. V uvedených prípadoch bola v súlade s metodikou EK stanovená štátna pomoc vo výške **31 700 tis. Sk**.

Úverové programy

Počas celého roku 2001 bol z dvoch vládou SR schválených úverových programov štátnej pomoci využívaný len jeden a to “Úverový program PODPORA na podporu rozvoja malého a stredného podnikania“. V rámci tohto programu SZRB, š. p. ú. schválila poskytnutie podpory v **59** prípadoch v celkovej výške **2 445 tis. Sk**, čo je o 15,8 % viac ako bola skutočnosť v roku 2000. Vzhľadom na to že výška pomoci pre jednotlivých podnikateľov nepresiahla hranicu pomoci *de minimis*, nie je zahrnutá do celkovej výšky štátnej pomoci.

Príspevkové programy

V oblasti príspevkových programov bola podpora na rozvoj malého a stredného podnikania realizovaná prostredníctvom siedmich programov schválených príslušnými uzneseniami vlády SR. Štátna pomoc bola poskytovaná vo forme tzv. mäkkých úverov, na úhradu časti úrokov a vo forme dotácií na zníženie časti istiny úverov.

V porovnaní s rokom 2000 SZRB, š. p. ú., v roku 2001 kladne posúdila 61 žiadostí o podporu, čo predstavuje výrazný rast o 64,2%, pričom výška pomoci v roku 2001 vzrástla oproti roku 2000 v absolútnom vyjadrení o 83 640 tis. Sk. Vzhľadom na to že výška pomoci pre jednotlivých podnikateľov nepresiahla hranicu pomoci *de minimis*, nie je zahrnutá do celkovej výšky štátnej pomoci.

Malí a strední podnikatelia	
Výška pomoci	0,8 mil. EUR 31,7 mil. Sk 0,71 % z celkovej pomoci
Forma pomoci	100,0 % bankové záruky
Hlavní poskytovatelia	Slovenská záručná a rozvojová banka

3.4 Záchrana a reštrukturalizácia

V roku 2001 schválil ÚŠP dve žiadosti o poskytnutie štátnej pomoci na reštrukturalizáciu konkrétnych podnikov nachádzajúcich sa v ťažkostiach. V oboch prípadoch išlo o pomoc na realizáciu plánu reštrukturalizácie na účel obnovenia ich dlhodobej životaschopnosti a konkurencieschopnosti, s tým, že ich výrobná kapacita sa nerozširovala .

V prvom prípade, ako forma bola použitá dotácia v celkovej výške **180 000 tis. Sk**. V druhom prípade, ako forma bola použitá úľava na dani z prevodu a prechodu nehnuteľnosti vo výške **8 387,88 tis. Sk**.

Záchrana a reštrukturalizácia	
Výška pomoci	4,5 mil. EUR 188,4 mil. Sk 4,16 % z celkovej pomoci
Forma pomoci	4,0 % úľava na dani z nehnuteľnosti 96,0 % dotácia
Hlavní poskytovatelia	Ministerstvo financií SR Ministerstvo hospodárstva SR

3.5. Pomoc na vzdelávanie

Prostredníctvom novely zákona o štátnej pomoci, ktorá nadobudla platnosť dňa 1. 11. 2001, boli do zákona o štátnej pomoci premietnuté základné ustanovenia Nariadenia EK č. 68/2001 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o založení ES na pomoc na vzdelávanie. Vzhľadom na to, že ide o tzv. blokovú výnimku, poskytovatelia štátnej pomoci nie sú povinní vopred žiadať ÚŠP

o schválenie štátnej pomoci za predpokladu, že poskytnutie takejto pomoci je v súlade so zákonom o štátnej pomoci.

V roku 2001 nebola poskytnutá štátna pomoc na podporu vzdelávania z nasledovných dôvodov:

- podpora bola poskytovaná priamo zamestnancom alebo nezamestnaným, čo sa nepovažuje za štátnu pomoc, nakoľko takáto podpora nespĺňa všetky kritériá štátnej pomoci podľa zákona o štátnej pomoci,
- pomoc poskytnutá podnikateľom v jednotlivých prípadoch nepresiahla hranicu pomoci *de minimis*, preto nie je zahrnutá v celkovej výške štátnej pomoci.

3.6 Pomoc na zamestnanosť

Zákon o štátnej pomoci upravuje pomoc na podporu zamestnanosti od 1. 11. 2001 – pred účinnosťou novely zákon o štátnej pomoci špecifické ustanovenia, upravujúce podmienky pre poskytovanie pomoci na podporu zamestnanosti, neobsahoval.

V roku 2001 nebola poskytnutá štátna pomoc na podporu zamestnanosti z rovnakých dôvodov, aké sú uvedené pri pomoci na vzdelávanie:

- podpora bola poskytovaná priamo zamestnancom alebo nezamestnaným, čo sa nepovažuje za štátnu pomoc, nakoľko takáto podpora nespĺňa všetky kritériá štátnej pomoci podľa zákona o štátnej pomoci,
- pomoc poskytnutá podnikateľom v jednotlivých prípadoch nepresiahla hranicu pomoci *de minimis*, preto nie je zahrnutá v celkovej výške štátnej pomoci.

3.7 Ostatné

V rámci tohto účelu pomoci bola poskytnutá štátna pomoc piatim subjektom v celkovej výške **1 722 700 tis. Sk**. Podstatnú časť z tejto sumy (1 302 000 tis. Sk) predstavuje štátna záruka pre potenciálneho poskytovateľa štátnej pomoci, ktorá obyčajne nepredstavuje štátnu pomoc, ale vzhľadom na prísnu interpretáciu zákona o štátnej pomoci predmetný prípad musel byť notifikovaný ÚŠP.

Ostatné horizontálne účely	
Výška pomoci	41,0 mil. EUR 1722,7 mil. Sk 38,02 % z celkovej pomoci
Forma pomoci	96,4 % štátne záruky 3,4 % dotácia 0,2 % úľava na penále
Hlavní poskytovatelia	Ministerstvo financií SR Ministerstvo hospodárstva SR Eximbanka SR Daňové úrady

4. ODVETVOVÉ ÚČELY POMOCI

4.1 Oceliarsky priemysel

V roku 2001 bola na realizáciu útlmového programu v odvetví rudného baníctva (v zmysle uznesenia vlády SR č. 246/1991) poskytnutá neinvestičná dotácia zo štátneho rozpočtu v celkovej výške **119 770 tis. Sk**, z toho dotácia na technické práce vo výške **93 908 tis. Sk**.

Útlmový program sa realizuje na 12 lokalitách podľa schváleného plánu likvidácie a zabezpečenia banských diel.

Oceliarsky priemysel	
Výška pomoci	2,9 mil. EUR 119,8 mil. Sk 2,65 % z celkovej pomoci
Forma pomoci	100,0 % dotácia
Hlavní poskytovatelia	Ministerstvo hospodárstva SR

4.2 Lodiarsky priemysel

V roku 2001 bola pre jednu spoločnosť poskytnutá štátna pomoc formou dotácie vo výške **1 020 tis. Sk** na výskum výrobného procesu a rozvoj výrobných základných vybraných častí a prvkov v procese výroby plavidiel. Uvedená výška štátnej pomoci je zahrnutá v kapitole 3.1.

4.3 Automobilový priemysel

V roku 2001 bola pre jednu spoločnosť poskytnutá úľava na dani z prevodu a prechodu nehnuteľnosti v celkovej výške **18 126,82 tis. Sk** na realizáciu investičnej akcie zameranej na ochranu vôd.

Automobilový priemysel	
Výška pomoci	0,4 mil. EUR 18,1 mil. Sk 0,4 % z celkovej pomoci
Forma pomoci	100,0 % úľava na dani z nehnuteľnosti
Hlavní poskytovatelia	Ministerstvo financií SR

4.4 Priemysel syntetických vlákien

V roku 2001 do odvetvia syntetických vlákien nebola poskytnutá žiadna štátna pomoc.

4.5 Uhoľné baníctvo

V roku 2001 bola zo štátneho rozpočtu SR organizáciám uhoľného baníctva poskytnutá dotácia v celkovej výške **182 960 tis. Sk**, z toho na úhradu rozdielov nákladov na výrobu triedeného uhlia 95 147 tis. Sk, na krytie výdavkov spojených s poskytnutím sociálnych a iných príspevkov (deputátne uhlie) zamestnancom uhoľného baníctva 27 730 tis. Sk a na vyrovnanie strát pri vykonávaní prípravných prác na ťažbu nerentabilných častí ložiska vo výške 53 497 tis. Sk.

Ťažobným organizáciám bolo zníženie platenia úhrad za vydobyté nerasty vo výške **37 266,6 tis. Sk**. Konkrétne za uhoľné baníctvo bolo povolené zníženie platenia úhrad za vydobyté nerasty v celkovej výške 34 362,6 tis. Sk a ostatné 2 904 tis. Sk. Úhrada za vydobyté nerasty sú povinné ťažobné organizácie zaplatiť podľa § 32 a ods. 2 zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov.

Úľava z penále na dani z pridanej hodnoty bola poskytnutá jednej ťažobnej organizácii vo výške **1 059 tis. Sk**.

Uhlie	
Výška pomoci	5,2 mil. EUR 221,3 mil. Sk 4,88 % z celkovej pomoci
Forma pomoci	16,9 % záruky 83,1 % dotácia
Hlavní poskytovatelia	Ministerstvo financií SR Ministerstvo hospodárstva SR Daňový úrad

4.6 Doprava

4.6.1 Kombinovaná doprava

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR realizuje Program rozvoja kombinovanej dopravy v SR (malé a stredné podnikanie), ktorý umožňuje poskytovať podnikateľom v kombinovanej doprave bankové záruky do výšky 65% oprávnených nákladov a nenávratný finančný príspevok na úhradu časti úrokov do výšky 30% oprávnených nákladov.

V roku 2001 neboli príjemcom poskytnuté žiadne finančné príspevky, nakoľko program nemá na požadovanej úrovni zabezpečené systémové podmienky pre svoju existenciu a Ministerstvo dopravy pôšt a telekomunikácií ako vyhlasovateľ programu prehodnocuje ciele a pripravuje zmeny v programe.

4.6.2 Cestná doprava

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR realizuje Program obnovy vozového parku slovenskej autobusovej dopravy, ktorého cieľom bolo prispieť k obnove autobusov u subjektov vykonávajúcich hromadnú pravidelnú prímestskú a mestskú autobusovú dopravu nákupom vozidiel

z domácej výroby v rámci ktorého je možné poskytnúť príspevok na zníženie úrokového zaťaženia strednodobého investičného úveru do výšky 55 % úrokových nákladov.

V roku 2001 bola prostredníctvom SZRB poskytnutá štátna pomoc formou úhrady časti úrokov z úveru subjektom vykonávajúcim pravidelnú prímestskú a mestskú dopravu obyvateľstva vo výške **1 770 tis. Sk**. K 31.12.2001 bola bonifikácia úrokových nákladov jednotlivým subjektom Slovenskej autobusovej dopravy ukončená.

V roku 2001 bola obecnými a mestskými úradmi poskytnutá štátna pomoc pre subjekty vykonávajúce mestskú hromadnú dopravu vo výške **146 000 tis. Sk**.

Cestná a kombinovaná doprava	
Výška pomoci	3,5 mil. EUR 147,8 mil. Sk 3,26 % z celkovej pomoci
Forma pomoci	1,2 % úhrada úrokov 98,8 % dotácia
Hlavní poskytovatelia	Mestá Slovenská záručná a rozvojová banka

4.6.3 Železničná doprava

V roku 2001 bola Železniciam SR poskytnutá návratná finančná pomoc MF SR zo štátnych finančných aktív SR vo výške 1 300 000 tis. Sk, z čoho štátna pomoc predstavovala výšku **179 080 tis. Sk**, rovnako MF SR poskytlo ŽSR štátnu záruku na bankový úver vo výške 10 500 mil. Sk, z čoho štátna pomoc predstavovala výšku **1 260 000 tis. Sk** a bola poskytnutá štátna pomoc daňovými úradmi vo výške **20 210 tis. Sk**. Celková výška poskytnutej štátnej pomoci ŽSR predstavuje výšku **1 459 290 tis. Sk**.

Železničná doprava	
Výška pomoci	34,7 mil. EUR 1459,3 mil. Sk 32,21 % z celkovej pomoci
Forma pomoci	1,4 % úľava na penále 12,3 % zvýhodnená pôžička 86,3 % štátne záruky
Hlavní poskytovatelia	Daňové úrady Ministerstvo financií SR

5. VÝVOJ HOSPODÁRSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY ZA ROK 2001

V ekonomike sa za rok 2001 podľa predbežného odhadu vytvoril **hrubý domáci produkt** v bežných cenách v objeme 989,3 mld. Sk, čo bolo oproti rovnakému obdobiu minulého roka viac o 8,9 %.

Tempo rastu v stálych cenách dosiahlo 3,3 %. Objem pridanej hodnoty v stálych cenách vzrástol v porovnaní s rokom 2000 o 3,5 %. Medziročný vývoj hrubého domáceho produktu súvisel s jeho rastom v odvetviach doprava (14,7 %) pošta telekomunikácie (9,9 %), priemyselnej výroby (10,2 %). Pokles bol v pôdohospodárstve o (5 %) a v stavebníctve (o 1,5 %), výroba a rozvod elektriny, plynu a vody (o 43,1 %), ťažba nerastných surovín (o 7,9 %). Rast HDP ovplyvnilo zvýšenie zahraničného dopytu (o 6,5 %).

V štruktúre domáceho dopytu, ktorý sa zvýšil oproti rovnakému obdobiu minulého roka (o 7,5 %), výrazne vzrástla tvorba hrubého fixného kapitálu (o 9,6 %), konečná spotreba verejnej správy o (5,1 %), vzrástla aj konečná spotreba domácností (o 4 %) a konečná spotreba neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam (o 3,4 %). Pasívne saldo zahraničného obchodu tovarov a služieb dosiahlo v bežných cenách 83,7 mld. Sk.

Súkromný sektor sa (podľa odhadu) podieľal na tvorbe hrubého domáceho produktu 83,7 % a zamestnával 68,5 % z celkového počtu zamestnancov hospodárstva SR v priemere za rok 2001. Podiel súkromného sektora na celkových tržbách z priemyselnej činnosti dosiahol 74,8 %. Z celkovej stavebnej produkcie vytvoril súkromný sektor 99,2 %. Z tržieb v maloobchode realizovali súkromné podniky 99,3 % a z tržieb za nehnuteľnosti, prenajímanie a ostatné verejné služby 93,4 %.

Spotrebiteľské ceny tovarov a služieb vzrástli za rok 2001 v priemere o 7,3 % oproti minulému roku. Najvyšší priemerný prírastok mali ceny v odboroch: bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá (o 17,2 %), hotely, kaviarne a reštaurácie (o 7,7 %), rozličné tovary a služby (o 6,9 %), potraviny a nealkoholické nápoje (o 5,6 %), vzdelanie (o 5,1 %), rekreácia a kultúra (o 4,8 %) a doprava (o 3,2 %).

V porovnaní s rokom 2000 sa zvýšili **ceny priemyselných výrobkov** spolu o 6,6 %. **Ceny stavebných prác** boli vyššie o 6,8 %, **ceny stavebných materiálov** o 6,8 % a **ceny poľnohospodárskych výrobkov** o 7,8 %.

V hospodárstve SR za rok 2001 podľa **výsledkov výberového zisťovania pracovných síl** pracovalo 2 123,7 tis. osôb. Zamestnanosť medziročne vzrástla o 1 % a miera nezamestnanosti sa zvýšila o 0,6 bodu na 19,2 %.

Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky (bez podnikateľských príjmov) dosiahla 12 365 Sk a v porovnaní s rokom 2000 bola vyššia o 8,2 %. Reálna mzda medziročne vzrástla o 0,8 %.

Stav **pôžičiek obyvateľstva** k 31. decembru 2001 dosiahol 51 870 mil. Sk a v porovnaní so stavom ku koncu decembra 2000 sa zvýšil o 18,3 %. Stav **korunových vkladov** obyvateľstva sa za rovnaké obdobie zvýšil o 6,3 % a stav **devízových vkladov** v Sk o 18,4 %.

V rozpočtovom hospodárení k 31. 12. 2001 bol schodok **štátneho rozpočtu** 44,4 mld. Sk. Celkové príjmy štátneho rozpočtu dosiahli 205,4 mld. Sk (13,7 % zvýšenie oproti ročnému rozpočtu). Výdavky štátneho rozpočtu sa čerpali v objeme 249,7 mld. Sk (14,7 % zvýšenie oproti ročnému rozpočtu).

V **zahranično-obchodnej činnosti** sa od začiatku roka 2001 zo Slovenskej republiky vyviezol tovar za 610,7 mld. Sk. Celkový dovoz sa realizoval v hodnote 713,9 mld. Sk. Saldo obchodnej bilancie bolo pasívne vo výške 103,2 mld. Sk a oproti minulému roku sa zvýšilo o 61,5 mld. Sk.

Tržby v maloobchode v porovnaní s rokom 2000 vzrástli o 8,8 % v bežných cenách a dosiahli 523,5 mld. Sk. Po zohľadnení cenového vývoja boli vyššie o 5,2 %.

Medziročný rast **tvorby hrubého fixného kapitálu** podľa predbežných údajov za rok 2001 bol 9,6 % v stálych cenách, v bežných cenách 15,6 % a dosiahol hodnotu 309,6 mld. Sk. Z celkových výdavkov vynaložených na nadobudnutie hrubého fixného kapitálu realizovali 63,2 % nefinančné korporácie, 14,6 % sektor domácností, 12,8 % finančné korporácie, 8,8 % verejná správa a 0,6 % súkromné neziskové inštitúcie.

V **poľnohospodárstve** v porovnaní s rokom 2000 sa predalo viac oviec a kôz o 11,2 %m jatočnej hydiny o 9,6 %, mlieka o 4,2 % a vajec o 20,7 %m jatočných ošípaných o 5,9 % a teliat o 5 %.

Ku koncu decembra 2001 vykonávalo podnikateľskú činnosť na území SR 62 867 **podnikov**. Z nich 98,7 % tvorili podnikateľské subjekty súkromného sektora. Počet súkromne **podnikajúcich fyzických osôb** dosiahol 303,5 tis.

(Časť 5 - zo zdrojov Štatistického úradu SR)